

DOMOVI UČENIKA

Domovi učenika su vaspitno-obrazovne ustanove koje omogućavaju učenicima boravak (smještaj i ishranu) i vaspitanje tokom pohađanja srednje škole. Domovi omogućavaju učenicima jednaku dostupnost svih vrsta obrazovanja i škola, i u tom smislu predstavljaju sistemsku podršku učenicima i njihovim roditeljima. Podsticanje i širenje mreže domova učenika na osnovu potreba koje su u skladu sa zahtjevima vremena, doprinosi kvalitetu i obogaćivanju obrazovnog sistema, jer izjednačavaju vaspitno-obrazovne mogućnosti i daju šansu svakom učeniku da se afirmiše i ostvari, da razvije svoje najbolje mogućnosti.

Osnovna uloga domova učenika je da pruže učenicima, koji su odvojeni od porodica, vaspitno-obrazovni rad, smještaj i ishranu, uslove za učenje, završavanje školskih obaveza, kulturne i sportske aktivnosti. U tom smislu domovi učenika imaju tri funkcije:

- pedagošku - ostvarivanje ciljeva i zadataka iz vaspitnog programa rada,
- socijalnu - integraciju i socijalnu komunikaciju u društvenoj sredini i
- psihološku - koja se sastoji od pozitivne klime, etosa između učenika i vaspitača, gdje dolazi do izražaja saradnički duh, prijateljstvo, kreativnost, zadovoljavanje potreba i razvoj ličnosti.

Domovi učenika imaju posebnu organizaciju rada i u tom smislu su različiti od škola, jer se u njima rad odvija 24 časa, a ostvaruje se različitim programima vaspitnog rada, gdje dolazi do izražaja humanistički pristup, interesi i potrebe učenika. U domovima učenika se integrišu životne, radne i vaspitne aktivnosti.

Program vaspitnog rada u domovima učenika realizuju vaspitači - nastavnici različitih stručnih profila. U domovima učenika radi 16 vaspitača - nastavnika različitih stručnih profila. Prema Pravilniku o normativima i standardima, norma za rad jednog vaspitača je jedna vaspitna grupa od 32 učenika.

U središtu programa vaspitno-obrazovnog rada je učenik, njegove potrebe i interesi, njegova ličnost i privatnost, njegovo pravo na području čuvanja zdravlja, kognitivnog razvoja, socijalizacije i kreativnosti. Domovi učenika organizovanim programskim aktivnostima doprinose prijateljskom ambijentu, saradničkim odnosima, poštovanju, razvoju ličnosti i obrazovanju učenika, ostvarenju njegovih najboljih mogućnosti.

Termin „dom učenika“ datira još od 1958. godine, kada je uvršten u Opšti zakon o školstvu („Službeni list FNRJ“ br.28). Do tada se najčešće upotrebljavao termin „konvikt“ i „internat“. Internati (domovi) u Crnoj Gori imaju svoju dugu tradiciju. U Crnoj Gori je prvu školu sa internatom otvorio Petar II Petrović Njegoš 1833. godine na Cetinju.

U Crnoj Gori ima devet domova učenika (mješovitog tipa), od kojih su četiri u sastavu studentskih domova, dva klasična doma učenika i tri u sastavu škola:

- **Dom učenika i studenata** Podgorica, Nikšić, Cetinje i Kotor
- **Dom učenika** Bar i Berane
- **Internati pri:** Obrazovnom centru Šavnik, pri Obrazovnom centru Plužine i pri Osnovnoj školi „Bratstvo-jedinstvo“ Kovačevići - Pljevlja.

U domovima učenika u Crnoj Gori godišnje boravi u prosjeku oko 550 učenika, uglavnom, srednjoškolske dobi (i oko 30 učenika osnovne škole) ili 1,75% ukupnog broja učenika srednje škole. Postojeća mreža domova učenika u Crnoj Gori zadovoljava potrebe upisa učenika u srednju školu i u domove učenika. Međutim, kada su u pitanju raspoloživi smještajni kapaciteti domova i uslovi za boravak učenika, prema odgovarajućim standardima (prostor i oprema), potrebno je njihovo daleko veće poboljšanje.

Pravo na prijem u domove učenika imaju redovni učenici srednjih škola prema odgovarajućim kriterijumima, od kojih je najvažniji uspjeh učenika u prethodnom školovanju.

Internati pri zavodima i centrima za djecu sa smetnjama u razvoju

Prema Zakonu o opštem obrazovanju i Odluci o mreži vaspitno-obrazovanih ustanova, pored srednjoškolskih domova učenika u Crnoj Gori, u nadležnosti Zavoda za školstvo su i tri Internata pri zavodima, odn. centrima za djecu sa smetnjama u razvoju, i to:

- Internat pri Zavodu za školovanje i profesionalnu rehabilitaciju invalidne djece i omladine - Podgorica (45 učenika),
- Internat pri Centru za obrazovanje i osposobljavanje „1.jun“ Podgorica (65 učenika), i
- Internat pri Zavodu za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora Kotor (65 učenika).

Ukupni broj učenika u ovim internatima iznosi 180 učenika. Vaspitno-obrazovni program u navedenim internatima izvode vaspitači - diplomirani defektolozi, kojih ima 25.